

Velkou pozornost získala kniha „Popravení“ také na Slovensku

2.7.2025 - Petra Jungwirthová | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

Petr Mallota, historik Ústavu pro studium totalitních režimů zaznamenal výrazný ohlas na Slovensku díky nové publikaci *Popravení z politických důvodů v komunistickém Československu*, jejímž byl hlavním editorem. O knize a práci na ní hovořil na besedě v Bratislavě, věnované temnému dědictví komunistické totality.

Kniha, která získala prestižní cenu za literaturu faktu za rok 2024, detailně mapuje osudy 232 lidí popravených z politických důvodů a otevírá bolestivou, dosud málo známou kapitolu společných česko-slovenských dějin. Historici rekonstruovali jejich příběhy nejen z archivních pramenů, ale také díky kontaktu s pozůstalými a příbuznými. *„Byli to lidé ovlivnění ideály první republiky, kteří se odmítli smířit s nesvobodou a nespravedlností. Komunistický režim je za to poslal na smrt,”* uvedl Mallota v debatě a poté v rozhovoru pro místní média. Slovenská veřejnost i odborníci ocenili nejen preciznost historického výzkumu, ale i lidský rozměr publikace, která obětem „navrací tvář“. Mallota vystoupil v populární rozhlasové relaci věnované této temné kapitole dějin. V první části pořadu mluvil o tom, proč se o obětech politických procesů dodnes tolik neví, jakou roli hráli sovětsí poradci a jaký byl osud těch, kteří jako političtí vězni přežili nacistickou totalitu, tu komunistickou však nikoli.

Diváky i posluchače zaujaly tragické příběhy jednotlivců: nejmladšího popraveného Jaroslava Kysely, kterému bylo teprve 18 let, nebo osud Karla Bacílka – mladého protinacistického odbojáře zapojeného do atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha, kterého popravili právě komunisté. Mallota upozornil i na případy komunistických funkcionářů, kteří pomáhali rozjíždět mašinerii politických procesů, aby se nakonec sami stali jejími oběťmi.

Publikace *Popravení z politických důvodů v komunistickém Československu* je unikátním souhrnem dosud nekompletně zpracovaného tématu. Kromě rozsáhlých biografií kniha obsahuje i doposud nepublikované dokumenty, fotografie a poslední dopisy obětí. Mallota a jeho tým tak nejen přinesli vědecky přesné informace, ale navrátili důstojnost těm, kteří byli zbaveni nejen života, ale i památky. V souvislosti s uvedením knihy a jejími ohlasy na Slovensku se potvrzuje, že přeshraniční historická paměť má zásadní význam. Společné dějiny Československa nelze pochopit bez otevřeného pohledu na zločiny totalitních režimů – a právě tato kniha se stává důležitým nástrojem kolektivní paměti.

Díky své práci se Petr Mallota zařadil mezi nejvýraznější osobnosti současného českého historického výzkumu. Jeho úspěch na Slovensku je nejen oceněním jeho osobní angažovanosti, ale i důkazem významu, který má práce **Ústavu pro studium totalitních režimů** pro společnost dnes.

Související:

- Videozáznam besedy na téma Odkaz Milady Horákové a obětí politických procesů po 75 letech, konané 23. 6. v Bratislavě
- Petr Mallota v článku *Anatómia zločinnosti komunistického režimu – 75 rokov po poprave Milady Horákové* slovenského Denníka N
- Rozhovor pro slovenský rozhlas na téma *Popravení z politických důvodů v komunistickém Československu – 1. část*
- Ve slovenské televizi v příspěvku *Za smrt M. Horákové nepotrestali žiadneho sudcu či vyšetrovateľa*.

<https://www.ustrcr.cz/petr-mallota-zaujal-slovensko-knihou-o-obetech-komunistickych-poprav>